

Document Citation

Title	Sporen en bestemmingen
Author(s)	
Source	<i>Knack</i>
Date	1985 Sep 25
Type	review
Language	Dutch
Pagination	
No. of Pages	1
Subjects	
Film Subjects	Babel opera, ou la répétition de Don Juan (Babel opera, or the rehearsal of Don Juan), Delvaux, André, 1985

Sporen en bestemmingen

André Delvaux gaat naar de opera, Harvey Milk naar San Francisco en waarom gaat Roger Moore nog niet op rust ?

We hebben er belang bij om „Babel Opera”, de nieuwste film van *André Delvaux*, méér dan een keer te bekijken. Niet omdat het zo moeilijk is om er een mening over te vormen, wel omdat het kijk- en luistergenot berust op een subtiel wisselwerking tussen de repetities van Mozarts „Don Giovanni” in de Brusselse Muntscouwburg vorige zomer, de half komische fictie die Delvaux daar tussen weeft en een erg persoonlijke bespiegeling over ons land.

Drie niveaus van vertellen lopen in „Babel Opera” door elkaar, nu eens naadloos, dan weer gekontroleerd chaotisch, zoals de Babelse verwarring waar de titel op zinspeelt. Eerst is er de opera die voor onze ogen en oren geboren wordt. Delvaux legt hier minder de indruk op de inhoud van de Don Juan-mythe dan op de opera in al zijn materiële aspecten : hij geeft vorm aan de stemmen van José Van Dam, Pierre Thau, Christiane Eda-Pierre die rond de tafel hun aria's repeteren, hij dringt door achter de schermen en in de coulissen, scheert met zijn camera over de partituren en het werk van schilders, timmerlieden en machinisten. Het zijn beelden die op een pure plastische manier, soms overhellend naar abstrakte beeldkomposities, een ritmische ode brengen aan de illusies, de grandeur en ook de speelse kunstmatigheid van het opera-gebeuren.

Het tweede niveau bestaat uit de wat pietluttige, sentimentele intriges van een stel personages die zich in de buurt van de schouwburg bevinden. Er is een regisseur (François Beukelaers) die zelf van een opvoering van Don Giovanni droomt, zijn vrouw Sandra verwaarloost en achter het meisje aanzit op wie ook zijn jonge en schuchtere assistent jacht maakt. Naarmate de film vordert, gaat de fictie de opera overheersen, en groeit er een fijnzinnig spel van parallellen, spiegeleffecten, raak- en verschilpunten tussen de gestileerde liefdesperikelen van de opera en de haast belachelijke vaudeville van een provinciale Don Juan. Dit contrast tussen kunst en dagelijkse realiteit is ook de zwakke schakel van de film. De fictie komt banaal en oninteressant over, hoe hard Delvaux ook probeert om een en ander te ironizeren.

Wat „Babel Opera” echter merkwaardig maakt en optilt tot een bloemlezing van de gesloten wereld van Delvaux, is een derde verhaalsniveau, een dichtertlijk dokument over België, onze verschillende kulturen en temperamenten, onze mentale en natuurlijke landschappen. Samen met de personages reizen we door tegelijk bekende en bevreemdende landschappen. Strak gekadreeerde komposities van het verdronken land van Saefthinge (waar François zijn Don Juan-mis en scène wil opvoeren); een gestrande trein in de mist; een doodlopend spoor met onkruid dat een treinstel overwoekert; een kruispunt tussen twee dreven met een hoeve boordevol stro; een raadselachtige, onwennige treinreis naar de Hoge Venen. Het lijken allemaal etappes van een reis door Delvaux-land, resonerend van de echo's naar het expressionisme van „De Man die zijn haar kort liet knippen”, het magisch realisme van „Un Soir, un Train” en het surrealisme van naamgenoot Paul Delvaux in „Belle”. Langzamerhand geraken die beelden in het dubbelverhaal rond de grote verleider verstrikt. Tot naar het einde toe, alles in elkaar vloeit : de grafstenen-skulpturen in de tuin van Octave Landuyt, de op een braakliggend terrein opgeslagen brokstukken van Victor Horta's Volkshuis, het standbeeld van Mozart en Da Pontes Commandatore.